

امام سجاد(ع) تشکل شیعه را انسجام بخشید / اعجاز حضرت زین العابدین

امام سجاد(ع)، همان گونه که در برابر خداوند زین العابدین بود، در برابر مردم سیدالکرام بوده است. امام علی ابن الحسین(ع) در حوزه رفتارهای فردی و اجتماعی بیشترین تأکید را بر اصول اخلاقی داشت.

امام سجاد(ع)، همان گونه که در برابر خداوند زین العابدین بود، در برابر مردم سیدالکرام بوده است. امام علی ابن الحسین(ع) در حوزه رفتارهای فردی و اجتماعی بیشترین تأکید را بر اصول اخلاقی داشت.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: امام سجاد (ع) خود در حوزه عمل فردی و شخصی سرمشق اخلاق و گذشت و رفتارهای هنجاری و پسندیده بود. مجموعه ZWNJ& می از گزارش ZWNJ& ها و روایات به خوبی نشان می دهد که آن حضرت همان ZWNJ& گونه که در برابر خداوند زین ZWNJ& العابدین و سیدالساجدین بوده در برابر مردم سیدالکرام بوده است. همان اندازه که در برابر خداوند کرنش داشت، در برابر مردم هم به تواضع و فروتنی رفتار می ZWNJ& کرد. در بررسی اندیشه ZWNJ& های امام مشاهده می ZWNJ& شود که امام در حوزه رفتارهای فردی بیش ZWNJ& ترین تأکید را بر اصول اخلاقی می ZWNJ& گذارد و در حوزه مسائل اجتماعی هر چند که می ZWNJ& کوشد تا اصول اخلاقی را بر حقوقی چیره سازد ولی برای ایجاد جامعه سالم بر حقوق نیز تأکید دارد. به مناسبت ولادت امام سجاد(ع) مروری کوتاه بر سیره آن حضرت در عصر پر از خفقان اموی خواهیم داشت.

حجت الاسلام علوی تهرانی در مورد شرایط دوران امام سجاد(ع) گفت: حضرت امام زین ZWNJ& العابدین در سخت ZWNJ& ترین شرایط و در سن ۲۴ سالگی به امامت رسیدند. بعد از جریان کربلا، امام وارد جامعه ZWNJ& ای شدند که درباره آن فرمودند: «ما در تمام مکه و مدینه، ۲۰ خانواده طرفدار خود نداریم»؛ این جمله نشان از عدم شناخت مردم نسبت به امام است.

وی ادامه داد: از سوی دیگر، حاکمیت نیز گستاخ شده بود. تقریباً اکثر مردم، لطف و محبت رسول خدا به سیدالشهداء را دیده بودند. شهادت مظلومانه امام حسین بدست آنان، نهایت گستاخی است. امام زین ZWNJ& العابدین طبیعتاً سابقه سیدالشهداء نزد پیامبر را ندارند [چون در عصر رسول خدا به دنیا نیامده بودند] لذا شهادت ایشان بسیار راحت ZWNJ& تر می ZWNJ& توانست اتفاق بیافتد.

وی افزود: اما می ZWNJ& بینیم که امام در طول ۳۴ سال امامت خود زمینه را فراهم کردند تا طرفداران تشیع، از تعداد ۲۰ خانواده به دانشگاهی ۴۰۰۰ نفری در زمان امامان بعد از خود، افزایش پیدا کند. علت این تغییر، رفتار حکیمانه امام زین ZWNJ& العابدین بوده است.

بررسی سیره امام سجاد (ع) در ۳ بخش

علوی تهرانی گفت: اول اینکه مقطع زندگی ایشان، زمانه منع تدوین حدیث بود. یعنی کسی اجازه نداشت تا حدیث بنویسد. لذا شیعیان زمینه ZWNJ& ای برای برقراری ارتباط با امام خود نداشتند، چون امام نمی ZWNJ& توانستند روایتی را مطرح کنند. به همین جهت، حضرت معارف را با زبان دعا مطرح نمودند.

وی افزود: امام دعا را تعلیم فرمودند و نزدیکان هم آن را نوشتند. بنابراین بیان معارف و تعلیمات شیعه تعطیل نشد. فقط روش بیان آن متفاوت شد، آن هم به روش دعا. اگر مردم از نگارش حدیث منع داشتند و نتوانستند روایات را در اختیار بگیرند، اما با این حرکت، توانستند دعا را زیر لب ترتم کنند. بواسطه ترتم دعا، هم معارف شیعه ترویج شد و هم پایه ZWNJ& های وحدت در جامعه شیعه شکل گرفت.

وی ادامه داد: دوم اینکه با وجود منع حدیث، حضرت روایات متعددی را بیان کردند که در آنها، مردم به صورتهای مختلف به خواندن قرآن تشویق و ترغیب شده بودند. از جمله احادیثی در باب: فضیلت ختم قرآن در مکه، فضیلت ختم قرآن در طول ماه و ... چون حکومت با خواندن قرآن مشکلی نداشت، لذا با نشر چنین احادیثی نتوانست مخالفت کند. امام نیز مسائل اجتماعی و سیاسی را مطرح نمی ZWNJ& کردند تا حکومت دلیلی برای تقابل با ایشان نداشته باشد.

علوی تهرانی گفت: وقتی مردم به سراغ خواندن قرآن می ZWNJ& روند، سؤالاتی از قرآن برای آنها مطرح می ZWNJ& شود که

طبیعتاً در پی پاسخش هستند. امام در طول ۳۴ سال امامت خود، از فرصت مناسب حج در مکه استفاده کرده و در میان عموم حاضر می‌شدند. مردم سؤال می‌زدند و پرسیدند و امام در پاسخ به سؤالات، معارف دین را تبیین می‌کردند. به این ترتیب جامعه شیعه، حول محور قرآن بر مبنای فرمایش امام، منسجم و یکپارچه می‌شد.

وی در پایان اظهار داشت: سومین کار امام که موجب انسجام تشکل شیعه شد، اقامه عزای حضرت سیدالشهداء بود. در طول دوران امامت، امام اقدام به نمادسازی می‌کرد. وقتی گوسفندی ذبح می‌شد، امام ذکر مصیبت می‌کرد. وقتی طفل شیرخواره می‌مرد، امام عزای حضرت علی‌اصغر می‌کرد. وقتی غذا و آب می‌آوردند، عطش و گرسنگی پدر بزرگوارشان در کربلا را متذکر می‌شد. اقامه عزای حضرت سیدالشهداء باعث حفظ دین در جامعه است. امام زین‌العابدین با این ۳ شیوه، تشکل شیعه را انسجام بخشیدند تا زمینه برای امام باقر و امام صادق (ع) فراهم گردد.

یکی از مشکلات زمان امام سجاد (ع)، جهل مردم بود

آیت الله محمدعلی جاودان نیز در مورد اقدامات امام سجاد (ع) گفت: هر امام نسبت به زمان خود وظیفه‌ای دارد و طبیب زمان خود است و باید متناسب با بیماری زمان خود، راه حلی متناسب ارائه کند. یکی از مشکلات زمان امام سجاد (ع)، جهل مردم بود. مردم نسبت به دینشان جاهل بودند؛ زیرا حکام قبلی سعی کردند تا تمام مواریت پیامبر (ص) را از بین ببرند و در طول این سال‌ها فقط زمان حکومت امیرالمؤمنین (ع) استثناء بود. برای حل این مشکل، امام سجاد غلامان زیادی را خریدند و تربیت کردند و آزاد کردند. نام پدر بزرگ و زلال را در کنار نهر بزرگی از آب آلوده که مردم زیادی در آن غوطه‌خور بودند، جاری نمودند. اگر کسی از بالای بلندی نگاه کند، آن جریان پاک را می‌بیند.

وی افزود: پیامبر (ص) برای اینکه قرآن بماند، طرح داشتند و یکی از این طرح‌ها ترغیب مردم به سوادآموزی بوده و است که بتوانند قرآن را بخوانند و بنویسند و در خانه خود داشته باشند. در مورد طرحی که پیامبر داشتند، اطلاعاتمان اندک است.

وی گفت: امیرالمؤمنین (ع) در طول دورانی که حکومت نمی‌کردند هیچ سخنی از غدیر نگفتند. چرا؟ چون اگر چیزی می‌زدند، فرمودند، در مقابل فرمایش ایشان احادیث زیادی جعل می‌شد و این واقعه مهم تحریف می‌شد.

معجزه امام سجاد (ع)

این استاد اخلاق گفت: در حالی که جامعه پر شده از حرف‌های دروغ و راست و کمتر کسی از حقایق دین آگاه است، امام سجاد (ع) در هر سال سی و اندی برده می‌زدند و عید فطر آزاد می‌کردند. در طول ۳۵ سال امامتشان می‌زدند؛ حدود ۱۰۰۰ برده. این‌ها در طول یک سال دین صحیح را در خانه امام می‌آموختند و بعد امام به آن‌ها سرمایه می‌داد تا بعد از آزادی بتوانند زندگی تشکیل دهند و این‌ها در عالم اسلام پخش می‌شدند. هیچ امامی به اندازه ایشان شاگرد تربیت نکرده است. اگر می‌گویند امام صادق (ع) چهار هزار شاگرد داشتند، این عدد با احتساب کسانی چون منصور دوانیقی و ابوحنیفه و مالک بن انس است. هر کس چیزی از ایشان آموخته را جزو شاگردان حساب کردند؛ اما ایشان شاید به طور واقعی حدود ۵۰ شاگرد داشتند.

وی افزود: بین ما اینطور جا افتاده که امام سجاد (ع) مدام گریه کرده و دعا خوانده، در حالی که شاید بیش از سایر ائمه کار سیاسی انجام داده است.

وی ادامه داد: امام سجاد (ع) صد خانوار را در مدینه اداره می‌کردند و آن‌ها هم نمی‌دانستند که از کجا اداره می‌شوند تا بعد از شهادت امام. امام سجاد به کسانی که سرپناهی نداشتند و در سقیفه بنی‌ساعده می‌خوابیدند، کمک می‌کردند و هر شب در نیمه‌های شب آذوقه فردایشان را بالای سرشان می‌گذاشتند. به ایشان عرض شد که آیا این افراد شیعه هستند؟ فرمودند اگر شیعه بودند باید نمک خانه‌شان را با آن‌ها تقسیم می‌کردیم.

امام سجاد (ع) در چه شرایطی امامت را بر عهده داشتند؟

آیت الله جاودان گفت: کسانی که بعد از پیامبر بر مسند قدرت نشستند، خواستند خاندان پیامبر دیگر در منظر و مرعای مردم نباشند. مثلاً امیرالمؤمنین (ع) در طول ۲۵ سال، خانه‌اش نشین نبودند؛ بلکه بیابان‌نشین بودند! دور از چشمان مردم، زمین آباد می‌کردند.

وی ادامه داد: در عصر بنی امیه، معاویه حکومتش را با دشمنی علنی با امیرالمؤمنین آغاز کرد. اگر قبلی‌ها فقط می‌خواستند مردم اطراف خاندان پیامبر نباشند، معاویه می‌خواست اصلاً هیچ کس از بنی‌هاشم روی زمین نماند. تجلی این دشمنی‌ها در کربلا بود که بنی امیه حتی به کودک شش‌ماهه هم رحم نکردند. اگر کل بنی‌هاشم هم در کربلا بودند، همه را شهید می‌کردند. در نماز جمعه‌ها هم بخشی از خطبه‌ها سب و لعن امیرالمؤمنین بود. روزی یکی از نزدیکان معاویه به وی گفت که تو قدرت می‌خواستی و بدان رسیدی. دیگر لعن علی را بس کن. معاویه گفت که می‌خواهم بچه‌ها با لعن علی پیر شوند! بنی امیه در روستاها تبلیغ می‌کردند که آن کسی که می‌خواست شتر پیامبر را رم دهد تا پیامبر کشته شود، علی بوده‌است! پس او را لعن کنید.

وی افزود: بعد از شهادت امام حسین (ع) هم اینقدر ترس و خوف بر عالم اسلام چیره شده بود که اصلاً کسی سمت خانه اهل بیت نمی‌رفت! امام سجاد خودشان فرمودند که در مکه و مدینه ۲۰ نفر هم وجود ندارند که ما را دوست داشته باشند. ایشان باید این درد را دوا می‌کرد و دوا کرد. کار به جایی رسید که از مدینه کسی شهر را به قصد حج ترک نمی‌کرد تا اینکه امام سجاد از شهر خارج می‌شدند. در مکه هم پس از حج کسی شهر را ترک نمی‌کرد، مگر اینکه امام مکه را ترک می‌کردند؛ از بس که مردم از ایشان خوبی دیدند.

اهمیت کار امام زین العابدین و اهمیت عزاداری ما

آیت الله جاودان گفت: امام زین العابدین ۳۵ سال گریه کرد. این چه توانایی عظیمی است! چه کسی می‌تواند برای عزیزش ۳۵ سال به طور جدی گریه کند؟ این به خاطر ساختمان وجودی ایشان است که به آخرت یقین دارد. گرچه ایشان از گریه‌هایشان هدف هم داشتند اما گریه‌هاشان واقعا به خاطر عزاداری و سوز دل بود و کاملاً خالص بود. وقتی یک اشک خالص ریخته شود اثرگذاری آن ابدی می‌شود. و البته می‌خواستند ارکان حکومت ظلم را بلرزانند و عالم بفهمند که امام حسین بی گناه کشته شده‌است. امام حسین کاری کرد که خوبی خوب بماند و بدی بد بماند. مردم مدینه را قتل عام کردند و فکر کردند که ثواب کردند! اگر خون امام حسین نبود این کار بد ثواب می‌ماند! الان بدی بد است. وهابیت هم اگر کاری می‌کند می‌گوید یزید این کار بد را نکرده! می‌گوید شیعیان کوفه امام را شهید کردند و الا در بدی این کار دیگر حرفی نیست! یزید را تطهیر می‌کنند چون یزید خلیفه بوده و خلافتش را از گذشتگانش گرفته و این قضیه آن‌ها را زیر سوال می‌برد. البته خود یزید هم بعد از خطبه‌ها امام سجاد که دیگر دید وضع خراب است ناگزیر شد بگوید که من نبودم و تقصیر ابن زیاد انداخت و گفت من با حسین قوم و خویش بودم و این کار را نمی‌کردم!

وی در پایان گفت: به هر حال خوبی خوب ماند و بدی بد ماند به خاطر کاری که امام حسین کرد. ما هم که در مجالس اهل بیت شرکت می‌کنیم، دنباله روی همین راه هستیم. امام سجاد هم که گریه می‌کرد می‌خواست این قضیه زنده بماند. ما البته حلقه‌ها را کوچکی از این جریان هستیم.